

UCHWAŁA Nr XVI/ 203 /12
RADY MIEJSKIEJ W CZAPLINKU
z dnia 22 marca 2012 r.

**w sprawie przyjęcia 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2012 - 2014.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) i art. 10 oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.), uchwala się co następuje:

§ 1

Przyjmuje się 3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012 – 2014 w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

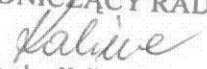
Powierzyć realizację Programu, o którym mowa wyżej Kierownikowi Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czaplinku.

§ 3

Zobowiązać Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czaplinku do złożenia Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu po zakończeniu jego realizacji tj. 31 marca 2014 r.

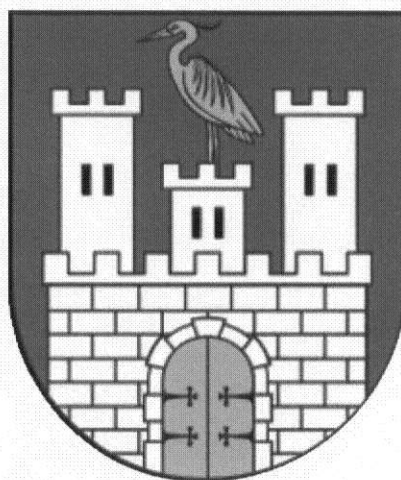
§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Bogdan Kalina

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XVI/ 203 /12
Rady Miejskiej w Czaplinku
z dnia 22 marca 2012 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012 – 2014.

Spis treści	2
Wstęp.....	3
I. Podstawowe pojęcia.....	4
1.1.Rodzina	4
1.2. Rodzina dysfunkcyjna.....	5
1.3.Krysys w rodzinie	5
1.4. Dezorganizacja rodziny.....	5
1.5. Pomoc społeczna.....	5
1.6. Interwencja kryzysowa	6
II. Diagnoza.....	6
2.1. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy Ośrodka.....	7
2.2. Rodziny wielodzietne i niepełne	9
2.3. Problemy wychowawcze.....	10
2.4. Rodzicielstwo zastępcze	11
III. Cel programu	14
IV. Harmonogram działań.....	16
V. Monitoring Programu	17
Zakończenie	18

Wstęp

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, czy przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

I. Podstawowe pojęcia

1. 1. Rodzina

Rodzinę można charakteryzować na różnych płaszczyznach. Definiowanie jej naraża jednak wiele trudności, zarówno psychologom, socjologom, jak i pedagogom.

W socjologicznym ujęciu, rodzina określana jest jako **grupa społeczna** lub **instytucja**. Rodzinę tworzą osoby żyjące zazwyczaj pod jednym dachem, tworzące jedno gospodarstwo domowe i połączone, dwoma rodzajami stosunków: małżeństwem i relacją dzieci-rodzice. Dodatkowo charakteryzuje ją wzajemne oddziaływanie jej członków określone przez uczucia, postawy, a często także przez tradycję, prawo, religię.

Według F. Adamskiego pojęcie funkcji rodziny obejmuje cele, do których zmierza życie i działalność rodziny oraz zadania, które pełni rodzina zaspokajająca potrzeby swych członków i całego społeczeństwa.

F. Adamski w swojej klasyfikacji funkcji rodziny za punkt wyjścia przyjmuje dwa kryteria. Po pierwsze pojmowanie rodziny jako grupy i instytucji społecznej, po drugie ze względu na trwałość i zmienność funkcji.

Typologia funkcji ze względu na analizę rodziny jako grupy i instytucji społecznej:

- instytucjonalne – dotyczące rodziny i małżeństwa jako instytucji społecznej:
 - prokreacyjna (biologiczna) ma podtrzymywać ciągłość społeczną;
 - ekonomiczna – dostarczanie dóbr materialnych;
 - opiekuńcza – zabezpieczenie członków rodziny w określonych sytuacjach życiowych, gdy sami nie są w stanie sobie poradzić;
 - socjalizacyjna – wprowadzenie członków rodziny w życie społeczne;
 - stratyfikacyjna – gwarantująca członkom rodziny określony status życiowy;
 - integracyjna – funkcja społecznej kontroli zachowań członków rodziny;
- osobowe - dotyczą rodziny jako grupy społecznej:
 - małżeńska – zaspokajająca potrzeby życia intymnego małżonków;
 - rodzicielska – zaspokajająca potrzeby uczuciowe rodziców i dzieci;
 - braterska – zaspokajająca potrzeby uczuciowe braci i sióstr;

We współczesnym społeczeństwie funkcjonują również takie **formy rodziny**, jak:

- rodzina niepełna (np. rozbita, sieroca),
- rodzina zrekonstruowana (rodzina uzupełniona w wyniku nowego związku małżeńskiego osamotnionego współmałżonka),
- rodzina przysposobiona (rodzina, która przysposabia, adoptuje dziecko),
- rodzina zastępcza (rodzina, która przejmuje role opiekuńczo-wychowawcze nad dzieckiem całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej).

1.2. Rodzina dysfunkcjonalna

Rodzina dysfunkcjonalna to rodzina, w której nie realizuje się funkcji nakreślonych i powierzonych jej przez społeczeństwo. Wykazuje ona poważne nieprawidłowości w zaspokajaniu potrzeb biologicznych i psychospołecznych swych członków, a zwłaszcza dzieci.

Proces socjalizacji w tych rodzinach polega na przekazywaniu norm i wartości będących przeciwieństwem zasad i norm uznawanych w danym społeczeństwie jako prawidłowe. Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych nie są świadome, że zachowania, do których się je wdraża, są z punktu widzenia społeczeństwa przestępstwem lub dewiacją.

1.3. Kryzys w rodzinie

Kryzys - jest ujmowany jako wydarzenie, które:

- jest emocjonalnie znaczące, dające się wyodrębnić z codzienności,
- wymusza zmianę w dotychczasowym funkcjonowaniu osoby w rodzinie, w życiu społecznym, w stosunku do świata i własnej osoby,
- może mieć pozytywne (ślub) jak i negatywne zabarwienie emocjonalne (śmierć).

Zaburzenia w realizacji funkcji lub całkowity brak ich wykonania prowadzą do **kryzysu w rodzinie**. Zakres tych zaburzeń może przybierać różne formy i uzewnętrzniać się poprzez skutki, w zależności od zasięgu i istotności funkcji. Mówiąc o problemach w realizowaniu funkcji rodziny, mamy na myśli jej kryzysową sytuację.

1.4. Dezorganizacja rodziny

Dezorganizacja rodziny jest wynikiem przedłużającego się kryzysu w rodzinie. Wyraża się w niewywiązywaniu się członków tej grupy z wzajemnych zobowiązań.

Czynniki sprzyjające dezorganizacji rodziny mogą mieć charakter zewnętrzny (bezrobocie, ubóstwo, bezdomność) lub wewnętrzny (separacje i rozwody, przemoc w rodzinie, wykorzystywanie dzieci, problem uzależnień w rodzinie, zdrowie psychiczne i choroby psychiczne, przestępczość nieletnich).

1.5. Pomoc społeczna

Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy, w szczególności w formie:

- 1) **poradnictwa rodzinnego**;
- 2) **terapii rodzinnej** rozumianej jako działania psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne, mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej zadań;

3) pracy socjalnej;

4) zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną.

Rodzina otrzymuje pomoc w szczególności przez działania:

- 1) specjaliści przygotowanego do pracy z rodziną lub w środowisku lokalnym;
- 2) placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego;
- 3) innych podmiotów, których działanie daje potrzebne wsparcie dziecku i rodzinie.

Poradnictwo rodzinne: obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Praca socjalna: działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami i związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

1.6. Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

II. Diagnoza

Próba diagnozy zagrożeń funkcji opiekuńczo–wychowawczej rodzin z gminy Czaplinek prowadzi każdorazowo do analizy wielu czynników mających wpływ na funkcjonowanie rodzin, zaczynając od warunków ekonomicznych, mieszkaniowych, a kończąc na wpływie estetyki otoczenia (lub jej braku) na postawy i zachowania mieszkańców.

Dogłębna analiza wspomnianych czynników nie jest celem niniejszego opracowania, toteż w dalszej części zostanie jedynie zasygnalizowany problem skali zagrożeń ekonomicznej funkcji rodzin – poprzez ukazanie danych liczbowych dotyczących rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

2.1 Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy Ośrodka

Z danych ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Miejski wynika, że na terenie Gminy Czaplinek 31 grudnia 2011 r. zamieszkiwało 11.950 osoby.

Tabela nr 1. Ewidencja ludności z terenu gminy Czaplinek

Rok	Liczba ludności ogółem	kobiety	mężczyźni
2007	12 147	6 201	5 946
2008	12 014	6 141	5 873
2009	11 990	6 117	5 873
2010	11 984	6 126	5 858
2011	11 950	6 124	5 826

Gmina Czaplinek od lat dotknięta jest strukturalnym bezrobociem. Z informacji otrzymanej z Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że na przestrzeni ostatnich lat bezrobocie wyglądało następująco:

Tabela nr 2. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Czaplinek

Rok (stan na dzień 31 grudnia)	Ogółem		Z prawem do zasiłku		Zamieszkali na wsi	
	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
2007	959	473	273	117	499	244
2008	780	339	289	109	385	153
2009	1070	459	368	147	-	-
2010	874	361	226	93	-	-
2011	912	409	254	134	474	206

W 2011 r. z różnych form pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czaplinku skorzystało 744 rodzin. Główną przyczyną przyznania pomocy w tych rodzinach było ubóstwo i bezrobocie. Pozostałe przyczyny przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela nr 3. Powody przyznania pomocy w 2011 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym na wsi	
ubóstwo	515	286	1562
sieroctwo	0	0	0
bezdomność	2	1	7

	<i>Liczba rodzin</i>		
potrzeba ochrony macierzyństwa	99	63	497
w tym: wielodzietność	71	47	391
bezrobocie	470	268	1470
niepełnosprawność	199	95	534
długotrwała lub ciężka choroba	244	124	691
bezradność w sprawach opiek – wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	112	57	476
w tym:			
rodziny niepełne	88	41	322
rodziny wielodzietne	31	18	190
przemoc w rodzinie	8	3	35
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
alkoholizm	95	47	225
narkomania	8	0	15
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu zakładu karnego z	12	6	28
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
zdarzenie losowe	3	1	11
sytuacja kryzysowa	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Tabela nr 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2011 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym na wsi	
Rodziny ogółem	744	394	2 235
o liczbie osób 1	230	105	230
2	93	47	186
3	107	55	321
4	155	92	620
5	101	60	505
6 i więcej	55	35	373
w tym: rodziny z dziećmi ogółem	269	148	1 104
o liczbie dzieci 1	72	32	195
2	104	62	407

3	60	37	293
4	25	14	145
5	4	3	28
6	1	0	8
7 i więcej	3	0	28
rodziny niepełne ogółem:	66	27	215
o liczbie dzieci 1	28	10	59
2	18	7	60
3	11	6	48
4 i więcej	9	4	48
rodziny emerytów i rencistów ogółem:	50	24	85
o liczbie osób 1	26	10	26
2	17	11	34
3	3	1	9
4 i więcej	4	2	19

2.2 Rodziny wielodzietne i niepełne

W środowiskach rodzin wielodzietnych (troje i więcej dzieci) występuje nagromadzenie całego szeregu problemów społecznych, począwszy od ubóstwa spowodowanego min. bezrobociem rodziców, poprzez niejednokrotnie występujący alkoholizm, aż do zachowań przestępczych wśród rodziców, a także wśród dzieci. Poszczególne problemy współwystępują ze sobą, często na zasadzie przyczynowo – skutkowej.

Rodziny niepełne również borykają się z wieloma problemami, głównie dotyka je problem złej sytuacji materialno – bytowej. Zmieniające się warunki ekonomiczne, nieustabilizowany rynek pracy powodują najczęściej ubóstwo tych rodzin. Na osamotnionym rodzicu spoczywa obowiązek zapewnienia i zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych tj. żywność, ubranie, opłaty mieszkaniowe, opłaty związane z nauką dziecka lub dzieci. Niejednokrotnie rodzic jest osobą bezrobotną, utrzymuje rodzinę jedynie ze świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych bądź alimentów na dzieci.

Tabela nr 5. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy (w formie świadczeń materialnych i niematerialnych)

Lata	Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin niepełnych - ogółem	Rodziny o liczbie dzieci			
			1	2	3	4 i więcej
2008	872	70	51	36	20	18
2009	848	75	50	31	15	17
2010	835	103	40	25	12	9
2011	744	88	28	18	11	9

2.3. Problemy opiekuńczo-wychowawcze

Najbliższym środowiskiem w którym każdy z nas funkcjonuje jest rodzina. Prawidłowo funkcjonująca zapewnia zaspokojenie podstawowych potrzeb jej członków. W rodzinie wychowują się dzieci i od tego jak są wychowywane zależy kształt przyszłych pokoleń.

Aby rodzina mogła prawidłowo funkcjonować musi mieć zapewnione odpowiednie warunki egzystencji m.in. mieszkanie, środki na zakup żywności, odzieży, a także dostęp do lecznictwa, szkolnictwa i ogólnie pojęte poczucie bezpieczeństwa. Zachwianie jednego z tych elementów prowadzi do dysfunkcji. Niestabilna sytuacja ekonomiczna, na którą wpływ miały narastające problemy społeczne, zwłaszcza bezrobocie, zachwiała bezpieczeństwem socjalnym rodzin. W niejednej rodzinie została zaburzona realizacja zadań i planów życiowych. Brak pracy i dochodów prowadzi do takich patologii jak: nadużywanie alkoholu i narkotyków, wzrost kradzieży, przemoc wobec członków rodziny i agresja w przestrzeni społecznej. Pojawia się bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadząca w wielu skrajnych przypadkach do izolowania dzieci od rodziny i rodziny od społeczeństwa. Brak środków na edukację dzieci wiąże się z obniżeniem ich możliwości w dorosłym życiu i utrudnia znalezienie pracy, oraz miejsca w społeczeństwie. Skutkiem bezradności w sprawach opiekuńczych jest brak umiejętności wyuczenia się właściwych zachowań. Zaburzona jest równowaga systemu rodziny. Rodzice mają problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych, dzieci mają problemy we współżyciu z ludźmi, mają zaniżone poczucie własnej wartości. Wykazują często zachowania buntownicze, agresywne i konfliktowe. Łamią panujące obyczaje, normy i wartości. Brak prawidłowych wzorców, powielanie negatywnych zachowań prowadzi w konsekwencji do izolacji i wykluczenia społecznego.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczącą część spośród osób, którym Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku udziela pomocy

i wsparcia. Pomoc rodzinom w kryzysowych sytuacjach to jedno z trudniejszych, lecz zarazem jedno z najważniejszych zadań. Zwłaszcza, że efektem utrzymującego się stanu kryzysowego rodzin jest ich bezradność i utrzymujący się stan uzależnienia od pomocy społecznej.

Degradacja zachowań dzieci i młodzieży, narastanie zjawisk patologicznych wśród osób małoletnich oraz brak należytej opieki nad dziećmi pochodzącymi ze środowisk dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo, powoduje konieczność oddziaływań terapeutycznych i profilaktycznych w stosunku do dziecka, jak i całej rodziny.

Tabela nr 6. Wykaz spraw wykonawczych z nadzorem kuratora w sprawach o ograniczenie władzy rodzicielskiej i nadzorów kuratora nad nieletnimi w latach 2008-2011

Rok	Opm (nadzór wynikający z ograniczenia władzy rodzicielskiej)	Nw (nadzór nad nieletnimi, wobec których zostały prawomocnie orzeczone środki poprawcze lub środki wychowawcze)
2008	40	17
2009	34	24
2010	49	40
2011	46	41

2.4. Rodzicielstwo zastępcze

Skutkiem bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest umieszczenie dziecka poza rodziną naturalną. Coraz częściej powodem umieszczenia małoletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jest niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców. Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej lub niedostosowanemu społecznie powiat zapewnia opiekę i wychowanie w formie rodzinnej opieki zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Domy Dziecka zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom, którym nie można zapewnić opieki w formach prorodzinnych z uwagi na zdiagnozowane specyficzne problemy przejawiające się w postaci zaburzeń zachowania. Prowadzą zajęcia korekcyjne i kompensacyjne, rekompensujące brak wychowania w środowisku rodzinnym oraz przygotowujące do życia społecznego o świadczą pracę socjalną z rodzinami dzieci. Domy dziecka przygotowują dzieci do samodzielnego życia w społeczeństwie oraz prowadzą pracę z rodziną naturalną w celu umożliwienia dziecku powrotu do domu rodzinnego. Ponadto placówki te organizują dla swoich wychowanków grupy usamodzielnienia oraz pozyskują rodziny zaprzyjaźnione, których członkowie wspierają działania wychowawcze domów dziecka w zakresie życia rodzinnego,

między innymi – mogą sprawować bezpośrednią opiekę nad dzieckiem w czasie weekendów, świąt, ferii lub wakacji.

Jedną z form opieki zastępczej o charakterze prorodzinnym są rodziny zastępcze, do których zaliczamy rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem oraz rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem. Rodzina zastępcza sprawując osobistą opiekę, w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju.

Według ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. Nr 149, poz. 887) rozróżnia się formy rodzinnej pieczy zastępczej;

- rodzina zastępcza:
 - spokrewniona,
 - niezawodowa,
 - zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- rodzinny dom dziecka.

Dzięki pobytowi w rodzinie zastępczej dzieci mogą zrozumieć przyczyny rozpadu ich biologicznych rodzin, co pozwoli im na założenie w przyszłości, własnych trwałych rodzin. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju oraz wychowania adekwatne do jego stanu zdrowia oraz poziomu rozwoju, w tym:

- odpowiednie warunki bytowe,
- możliwości rozwoju fizycznego, psychicznego oraz społecznego,
- możliwości zaspokojenia indywidualnych potrzeb dziecka,
- możliwość właściwej edukacji oraz rozwoju zainteresowań,
- odpowiednie warunki do wypoczynku oraz organizacji czasu wolnego.

Dziecko zostaje umieszczone w rodzinie zastępczej na podstawie orzeczenia sądu. Przy kierowaniu kolejnych dzieci do istniejącej rodziny zastępczej sąd zasięga opinii powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny. W przypadku pilnej konieczności zapewnienia dziecku opieki zastępczej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej jest możliwe na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka na podstawie umowy cywilnoprawnej, zawartej między rodziną zastępczą a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny. O zawartej umowie starosta powiadamia niezwłocznie sąd. Obowiązek opieki nad dzieckiem i jego wychowania rodzina zastępcza podejmuje z dniem umieszczenia dziecka w tej rodzinie. Natomiast pełnienie funkcji rodziny zastępczej z mocy prawa ustaje z dniem osiągnięcia przez dziecko pełnoletności.

Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym z różnych przyczyn prawidłowej opieki rodziców naturalnych jest jednym z najważniejszych zadań ośrodka pomocy społecznej. Opiekę tę można zapewnić poprzez umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinie zastępczej.

Tabela nr 7. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z terenu Gminy Czaplinek

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
2008	18
2009	25
2010	29
2011	47

Pełnoletnia młodzież opuszczająca różne typy placówek zostaje objęta pomocą w formie pracy socjalnej i poradnictwa pedagogicznego oraz pomocą pieniężną i rzeczową. Pomoc ma na celu życiowe usamodzielnienie wychowanków placówek i rodzin zastępczych, jak również ich integrację ze środowiskiem.

Zachowania patologiczne dzieci i młodzieży, demoralizacja, zachowania agresywne, przestępcze, autodestrukcyjne są powodem kierowania małoletnich do placówek opiekuńczo-wychowawczych całodobowych, obejmujących dzieci całkowitą opieką.

Tabela nr 8. Liczba dzieci z terenu gminy Czaplinek przebywająca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Rok	Liczba dzieci przebywająca w placówkach opiekuńczo - wychowawczych
2008	9
2009	8
2010	4
2011	0

Tabela nr 9. Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej i rodzin z trudnościami w opiece i wychowaniu

Liczba dzieci zagrożonych wg ośrodka pomocy społecznej	Liczba dzieci zagrożonych wg sądu rodzinnego
49	37

Tabela nr 10. Limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2012-2014

Rok	Liczba rodzin zastępczych zawodowych	Liczba rodzin zastępczych zawodowych tworzonych
2012	8	1
2013	9	1
2014	10	1

III. Cel programu

I. Cel główny

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak i profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cel szczegółowy 1.1

Diagnoza środowisk zagrożonych trudnymi sytuacjami życiowymi wpływającymi na wychowanie i opiekę nad dzieckiem.

Działania:

1. Zbierania i opracowywanie danych statystycznych obrazujących sytuację rodzin i dzieci w terenie Gminy Czaplinek, ze szczególnym uwzględnieniem dysfunkcji i zagrożeń.
2. Analizowanie zebranych informacji: charakterystyka grup wymagających wsparcia i stopnia nasilenia problemów.
3. Monitoring środowisk objętych pomocą oraz ocena podejmowanych działań.
4. Wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowawczego – praca socjalna metodą indywidualnego przypadku.
5. Wdrażanie programów edukacyjnych służących rozwojowi rodziny, adresowanych zarówno do dzieci jak i rodziców.
6. Prowadzenie rocznej sprawozdawczości z realizacji Programu.

Cel szczegółowy 1.2

Stworzenie zintegrowanego systemu współpracy podmiotów i instytucji realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny.

Działania:

1. Zaangażowanie we współpracę różnych podmiotów oraz służb działających na terenie powiatu drawskiego.
2. Wypracowanie spójnego systemu przepływu informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
3. Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.

4. Podejmowanie działań opiekuńczo-wychowawczych w świetlicach środowiskowych, placówkach wsparcia dziennego działających na terenie Gminy Czaplinek oraz w ramach zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego.
5. Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów dydaktyczno-opiekuńczo – wychowawczych.

Cel szczegółowy 1.3

Stworzenie wielozakresowego systemu wspierania rodziny.

Działania:

1. Minimalizowanie skutków ubóstwa:

- świadczenie pomocy w formie zasiłków wynikających z ustawy o pomocy społecznej, dodatkach mieszkaniowych, świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnego;
- świadczenie pomocy w naturze: posiłki w szkołach dla dzieci i dorosłych;
- pomoc w przekazywaniu odzieży, sprzętu AGD;
- organizowanie zbiórek żywności;
- organizowanie prac społecznie użytecznych dla osób będących w trudnej sytuacji bytowej;

2. Działania ukierunkowane na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej lub na jego szybki powrót do rodziny:

- praca z rodziną i dzieckiem, młodzieżą i środowiskiem lokalnym;
- zatrudnienie asystentów rodziny;
- organizowanie pomocy rodzinom poprzez poradnictwo specjalistyczne (zatrudnienie pedagoga i terapeutów);
- działania w ramach zespołów interdyscyplinarnych;
- utworzenie ośrodka wsparcia pomocy rodzinie.

3. Wydzielenie z zasobów mieszkaniowych gminy mieszkania chronionego dla ofiar przemocy rodzinie i mieszkania interwencyjnego.

4. Działania sprzyjające rozwojowi organizacji pozarządowych na terenie gminy:

- rozwój bazy lokalowej na działalność organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny;
- zwiększenie środków finansowych na funkcjonowanie organizacji pozarządowych;
- poszukiwanie lokalnych liderów i animatorów społecznych;
- podniesienie wiedzy i rozwój umiejętności zawodowych lokalnych liderów i animatorów społeczności lokalnej.

IV . Harmonogram działań

L.p.	Działanie	Termin realizacji	Realizator i Partnerzy
Cel: Diagnoza środowisk zagrożonych trudnymi sytuacjami życiowymi wpływającymi na wychowanie i opiekę nad dzieckiem			
1.	Zbieranie i opracowywanie danych statystycznych obrazujących sytuację rodzin i dzieci w terenie Gminy Czaplinek, ze szczególnym uwzględnieniem dysfunkcji i zagrożeń.	na bieżąco	MGOPS, PUP, Urząd Miejski, Straż Miejska, PCPR, Policja, szkoły, sądy, kuratorzy, organizacje pozarządowe
2.	Analizowanie zebranych informacji: charakterystyka grup wymagających wsparcia i stopnia nasilenia problemów.	na bieżąco	MGOPS, PUP, Urząd Miejski, PCPR, Policja, szkoły, sądy, organizacje pozarządowe
3.	Monitoring środowisk objętych pomocą oraz ocena podejmowanych działań.	na bieżąco	MGOPS, PUP, Urząd Miejski, Straż Miejska, PCPR, Policja, szkoły, sądy, kuratorzy, organizacje pozarządowe
4.	Wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowawczego – praca socjalna metodą indywidualnego przypadku.	na bieżąco	MGOPS, PCPR, Policja, szkoły, kuratorzy,
5.	Wdrażanie programów edukacyjnych służących rozwojowi rodziny, adresowanych zarówno do dzieci jak i rodziców.	na bieżąco	MGOPS, Urząd Miejski PCPR, Policja, szkoły, organizacje pozarządowe
6.	Prowadzenie rocznej sprawozdawczości z realizacji Programu.	do 30 marca każdego roku.	MGOPS
Cel: Stworzenie zintegrowanego systemu współpracy podmiotów i instytucji realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny.			
1.	Zaangażowanie we współpracę różnych podmiotów oraz służb działających na terenie powiatu drawskiego.	na bieżąco	MGOPS, PUP, Urząd Miejski, Straż Miejska, PCPR, Policja, szkoły, sądy, organizacje pozarządowe
2.	Wypracowanie spójnego systemu przepływu informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.	na bieżąco	MGOPS, Straż Miejska, Urząd Miejski, PCPR, Policja, szkoły, sądy, organizacje pozarządowe
3.	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.	na bieżąco	MGOPS, Urząd Miejski, PCPR, szkoły,

L.p.	Działanie	Termin realizacji	Realizator i Partnerzy
4.	Podjmowanie działań opiekuńczo-wychowawczych w świetlicach środowiskowych, świetlicach wiejskich oraz działań w ramach organizowania form czasu wolnego oraz wypoczynku letniego i zimowego.	na bieżąco	MGOPS, Urząd Miejski PCPR, szkoły, organizacje pozarządowe
5.	Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów dydaktyczno – opiekuńczo– wychowawczych.	na bieżąco	MGOPS, Urząd Miejski, PCPR, Policja, szkoły, sądy, kuratorzy, organizacje pozarządowe
Cel: Stworzenie wielozakresowego systemu wspierania rodziny.			
1.	Minimalizowanie skutków ubóstwa.	na bieżąco	MGOPS, Urząd Miejski, Straż Miejska, PCPR, organizacje pozarządowe
2.	Działania ukierunkowane na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej lub na jego szybki powrót do rodziny.	na bieżąco	MGOPS, PCPR, sądy, kuratorzy,
3.	Wydzielenie z zasobów mieszkaniowych gminy mieszkania chronionego dla ofiar przemocy rodzinie i mieszkania interwencyjnego.	wg potrzeb	Urząd Miejski
4.	Działania sprzyjające rozwojowi organizacji pozarządowych na terenie gminy.	na bieżąco	Urząd Miejski

V. Monitoring Programu

Wdrażanie Programu będzie oceniane poprzez zbieranie danych z instytucji zaangażowanych w jego realizację. Zakłada się sporządzanie corocznych sprawozdań z monitoringu. Za wykonanie tego zadania odpowiedzialny będzie Miejski-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

W ramach monitoringu gromadzone będą informacje dotyczące:

- liczby osób i rodzin objętych działaniami wynikającymi z Programu,
- liczby i rodzajów podmiotów objętych wsparciem w ramach Programu,
- form wsparcia realizowanych w ramach Programu,
- rodzaju działań podejmowanych na rzecz dziecka i rodziny,
- podmiotów zaangażowanych w realizację Programu,
- wartości środków finansowych pozyskanych na realizację Programu.

Zakończenie

Wychodzi się z założenia, że dla prawidłowego rozwoju dziecka niezbędne jest zapewnienie mu opieki w jego rodzinie. Jeżeli nie ma takiej możliwości należy stworzyć warunki maksymalnie zbliżone do tych jakie występują w rodzinie naturalnej prawidłowo funkcjonującej.

Dlatego należy podejmować działania, aby jak najdłużej utrzymać dziecko w środowisku rodzinnym. Osiągniemy to dzięki kompleksowej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych w działalność pomocową dla dziecka i rodziny. W szczególności ważne jest oddziaływanie środowiska, w którym dziecko spędza najwięcej czasu poza domem, czyli szkoły. Niezwykle cenna jest jej współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej.

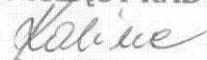
Dla dzieci, które zostały pozbawione właściwej opieki i wychowania w rodzinie biologicznej, należy stworzyć zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze oraz pogotowia rodzinne. Im forma opieki jest bliższa rodzinie, tym większe szanse na prawidłowy rozwój.

Należy dążyć do skracania okresów pobytu dzieci w instytucjonalnej i zastępczej formie opieki na rzecz powrotu do rodzin biologicznych. Im krócej dzieci przebywać będą w instytucjonalnych formach opieki, tym lepiej dla nich i taniej dla jednostek samorządu terytorialnego, finansujących tego typu zadanie.

W działaniach na rzecz najmłodszych członków naszej społeczności nie można zapomnieć o dziecku w wieku prenatalnym. Sprawą ważną wydaje się stworzenie programów i podjęcie działań, które będą ciekawą propozycją dla rodzin oczekujących narodzin nowego członka tejże rodziny. Należy rozważyć celowość stworzenia matkom, będącym w tragicznej sytuacji życiowej, możliwość oddania do adopcji swego dziecka, przy zachowaniu jak najbardziej godnych warunków.

Założony cel będzie mógł być prawidłowo realizowany, gdy na terenie Gminy Czaplinek zostanie zbudowany kompleksowy i sprawny system opieki nad dzieckiem i rodziną, skupiający instytucje i organizacje pozarządowe, działające skutecznie dla dobra dziecka i rodziny na zasadzie partnerstwa i wzajemnego zaufania. Koordynatorem tego działania będzie Miejski-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Bogdan Kalina